

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | COMMUNITIES | TRENDS | SOCIAL NETWORKS

VISTU ARTE

NUEVA PELICULA DE GUILLERMO DEL TORO

UNA SEMANA EN LIMA

NOWY FILM GUILLERMO DEL TORO

TYDZIEŃ W LIMIE

PRESENTAMOS A MACIEJ BUCHWALD

PRZED PAŃSTWEM MACIEJ BUCHWALD

www.vistularte.com

PORTADA STRONA TYTUŁOWA

Nuestro invitado es Maciej Buchwald, director, guionista, actor, intérprete, cómico y rapero. ¿Qué películas y series recuerdas de aquellos primeros años?

Recuerdo muchas cosas. Desde niño veía muchas películas y muchas series. Hook, de Spielberg, con Robin Williams como Peter Pan adulto, es una película de mi infancia. Y todo Disney: La bella y la bestia, Aladdín, La sirenita, La perrita falda, 101 dálmatas. Esos eran mis Disney.

Naszym gościem jest Maciej Buchwald, reżyser, scenarzysta, aktor, performer, komik, raper. Jakie filmy i seriale pamiętasz z tych wczesnych lat?

Pamiętam bardzo dużo. Od dziecka oglądałem bardzo dużo filmów, bardzo dużo seriali. Hook Spielberga z Robinem Williamsem jako dorosłym Piotrusiem Panem to jest film z mojego dzieciństwa. I cały Disney: Piękna i Bestia, Aladyn, Mała Syrenka, Zakochany Kundel, 101 Dalmatyńczyków. To były te moje Disneye.

CARTA EDITORIAL

LIST REDAKCYJNY

Bienvenidos a la primera revista digital en español y polaco un proyecto creado con pasión, ideas frescas y una visión global desde Polonia para el mundo.

Nace un nuevo espacio de encuentro, de conocimiento y de inspiración. Aquí hablaremos de lo que nos mueve, nos conecta y nos transforma: salud, ciencia, tecnología, arte, redes sociales, cultura y mucho más.

Esta revista es un puente entre lenguajes, culturas y maneras de ver el mundo. Queremos crear comunidad, compartir información de valor y abrir conversaciones que trasciendan fronteras.

¡Gracias por ser parte de este inicio!

La primera revista digital desde Polonia escrita en polaco y español. ¡Esto recién comienza!

Con cariño,
J. Walle

Witamy w pierwszym cyfrowym magazynie w języku hiszpańskim i polskim, projekcie stworzonym z pasją, świeżymi pomysłami i globalną wizją z Polski na świat.

Powstaje nowa przestrzeń spotkań, wiedzy i inspiracji. Będziemy tutaj mówić o tym, co nas porusza, łączy i zmienia: zdrowie, nauka, technologia, sztuka, media społecznościowe, kultura i wiele więcej.

Ten magazyn to most między językami, kulturami i sposobami postrzegania świata. Chcemy budować społeczność, dzielić się wartościową wiedzą i otwierać rozmowy, które przekraczają granice.

Dziękujemy, że jesteś częścią tego początku!

Pierwszy magazyn cyfrowy z Polski, napisany po polsku i po hiszpańsku. To dopiero początek!

Z serdecznymi pozdrowieniami,
J. Walle

El contenido no puede ser reproducido total o parcialmente sin citar la fuente y la liga a la página www.vistularte.com

El contenido tiene fines informativos y de entretenimiento exclusivamente.

Las respuestas de entrevistas, contenido de los artículos particulares y los anuncios es responsabilidad exclusiva de los autores y los anunciantes y no refleja necesariamente el punto de vista de la revista **VISTULARTE** y **ALIVE TODAY FOUNDATION**.

El contenido de los anuncios publicitarios, así como el producto o servicio que ofrecen es responsabilidad exclusiva de cada anunciante.

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Todos los derechos reservados.

¿Te interesa colaborar con nosotros?

Escríbenos un mensaje a vistularte@gmail.com

Zawartość nie może być powielana w całości lub w części bez podania źródła i linku do www.vistularte.com

Zawartość służy wyłącznie celom informacyjnym i rozrywkowym.

*Odpowiedzi na wywiady, treść poszczególnych artykułów i reklam jest wyłączną odpowiedzialnością autorów i reklamodawców i niekoniecznie odzwierciedla poglądy magazynu **VISTULARTE** i **ALIVE TODAY FOUNDATION**. Za treść reklam, jak również za produkt lub usługę, które oferują, odpowiada wyłącznie reklamodawca.*

(c) 2016-2025 ALIVE TODAY FOUNDATION.

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Chcesz z nami współpracować?

Wyślij nam wiadomość e-mail na adres vistularte@gmail.com

DICIEMBRE / GRUDZIEN 2025

KULTURA | SZTUKA | HISTORIA | NAUKA | TRENDY | SIECI SPOŁECZNOŚCIOWE
CULTURA | ARTE | HISTORIA | CIENCIA | TENDENCIAS | REDES SOCIALES

VISTULARTE

Esta revista electrónica es una creación de la Fundación "Alive Today Foundation".

Ten e-magazyn jest dziełem Fundacji "Alive Today".

<http://www.alivetoday.org>

KRS **0000651571**

NIP **6762518425**

**FUNDADOR "ALIVE TODAY FOUNDATION"
Y GESTION "VISTULARTE"**

*ZAŁOŻYCIEL FUNDACJI "ALIVE TODAY"
I ZARZĄDZANIE "VISTULARTE"*

Juan Walle

REDACCIONES ARTYKUŁY I REDAKCJA

Weronika Bazydło

Anna Kraus

Emilia D.

Katarzyna Jatczak

ARTE Y DISEÑO GRÁFICO

PROJEKT ARTYSTYCZNY I GRAFICZNY

Juan Walle

PUBLICIDAD REKLAMA

vistularte@gmail.com

FOTOGRAFÍAS FOTOGRAFIE

Juan Walle

Emilia D. Maciej Buchwald

Weronika Bazydło

FOTOGRAFÍAS Y ANIMACIONES

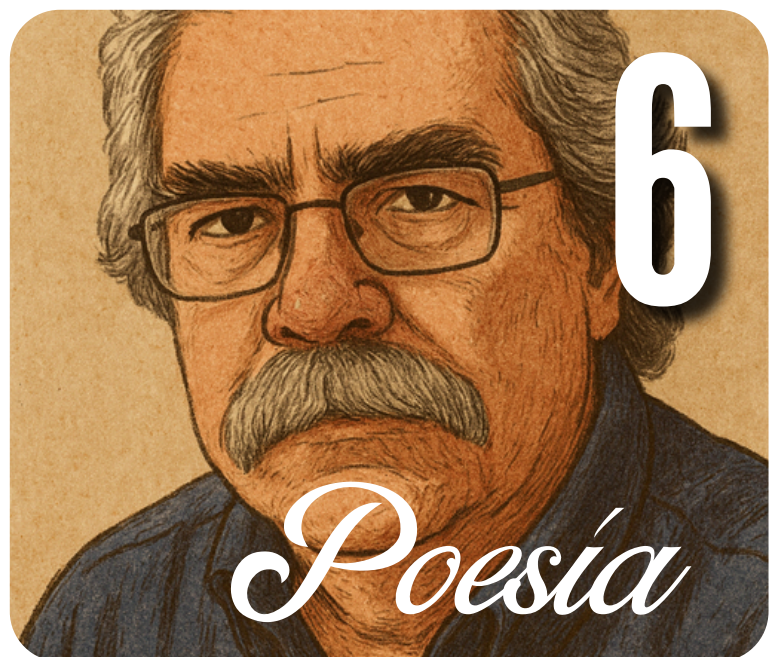
FOTOGRAFIE I ANIMACJE

90% de nuestras fotografías y animaciones son realizadas con Inteligencia artificial (AI), así que los derechos son propiedad de Alive Today Foundation, en caso de lo contrario se dará el reconocimiento al fotógrafo.

90% naszych fotografii i animacji powstaje przy użyciu sztucznej inteligencji (AI), dlatego prawa autorskie należą do fundacji Alive Today Foundation; w przeciwnym wypadku, autorstwo zostanie przypisane fotografowi.

ÍNDICE INDEKS

6

Poesía

8

UNA SEMANA EN LIMA

TYDZIEŃ W LIMIE

14

**PRESENTAMOS A
MACIEJ BUCHWALD**

**PRZED PAŃSTWEM
MACIEJ BUCHWALD**

GUILLERMO DEL TORO

38

FRANKENSTEIN

NUEVA PELICULA DE
GUILLERMO DEL TORO

NOWY FILM GUILLERMO DEL TORO

49

DESTACADOS

Luis Sepúlveda

Historia de una gaviota
y del gato que le enseñó a volar

42

HISTORIA O
MEWIE I KOCIE,
KTÓRY UCZYŁ JĄ
LATAĆ

Poesía

Rafael Fauquié es un escritor, ensayista, poeta y docente venezolano. En 1992 recibió el Premio Nacional de Ensayo Mariano Picón Salas, otorgado por el Ministerio de Cultura de Venezuela. Desde 1980 es profesor del Departamento de Lengua y Literatura de la Universidad Simón Bolívar (USB). Entre sus obras destacan *Espacio disperso*; *De la sombra, el verso* (poesía); *El silencio, el ruido, la memoria*; *Rómulo Gallegos: la realidad, la ficción, el símbolo*, entre muchas otras. Su literatura explora Venezuela, reflexiones sobre el continente latinoamericano, crítica literaria e incluso reseñas cinematográficas. Su poesía se caracteriza por las reflexiones existenciales.

Sobre su propia poesía escribió: "Prosa, poesía: ¿dónde comienzan y terminan los límites de una y otra? Nuestro tiempo las ha reunido en espacios cada vez más cercanos. Poesía que es prosa, prosa que es poesía..."

Con motivo de su nacimiento, el 11 de noviembre de 1954, celebramos su legado literario.

Rafael Fauquié to wenezuelski pisarz, eseista, poeta i wykładowca. W 1992 roku otrzymał Narodową Nagrodę Eseju im. Mariano Picóna Salasa, przyznawaną przez Ministerstwo Kultury Wenezueli. Od 1980 roku jest profesorem w Departamencie Języka i Literatury na Uniwersytecie Simón Bolívar (USB). Wśród jego dzieł wyróżniają się *Espacio disperso*, *De la sombra, el verso* (poezja), *El silencio, el ruido, la memoria*, *Rómulo Gallegos: la realidad, la ficción, el símbolo* oraz wiele innych. W swojej twórczości skupia się na Wenezueli, refleksjach dotyczące kontynentu latynoamerykańskiego, krytyce literackiej, a nawet recenzjach filmowych. Jego poezję charakteryzują przemyślenia egzystencjalne.

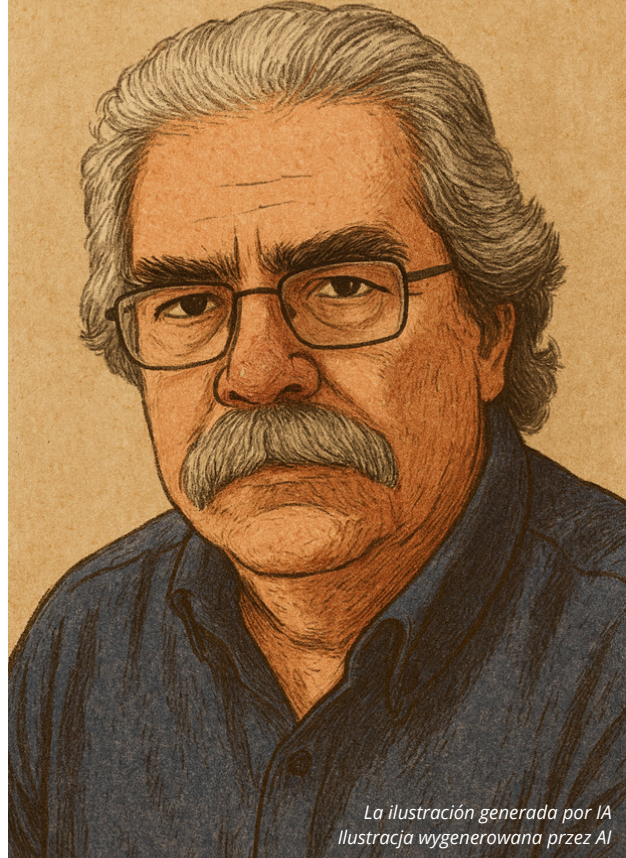

Otra vez, todavía y de nuevo. En el fondo de mí, una luz casi inexistente. Una lámpara entre ocho columnas de humo gris. Aroma a muerto y a cura, a sotana y retablos, a púlpito consumido en años.

Otra vez todavía, y de nuevo. Una lámina delgada y transparente, cóncavos espejos de luces puras como puntas de diamantes.

Otra vez todavía y de nuevo. Viene ya a despertar mi noche demasiado larga. Otra vez aparecen día y mundo y rutina y todo amalgamado en confusa sucesión idéntica; y otra vez penetro en el mundo que ahora está abierto.

Poema de *De la sombra el verso*

La ilustración generada por IA
Ilustracja wygenerowana przez AI

O swojej poezji pisał: „Proza, poezja: gdzie zaczynają się i kończą granice jednej i drugiej? Nasze czasy zbliżyły je do siebie coraz bardziej. Poezja, która jest prozą, proza, która jest poezją...”

Z okazji jego urodzin, 11 listopada 1954 roku, przyglądamy się jego twórczości.

Znowu, ciągle i ponownie. W głębi mojej duszy, światło nieistniejące. Lampa pomiędzy ośmioma kolumnami szarych oparów. Woń trupa i księdza, sutanny i ołtarzy, ambony trawionej przez lata.

Znowu ciągle i ponownie. Tafla cienka i przezroczysta, wklęsłe zwierciadło czystych światła jak diamentowe ostrza.

Znowu ciągle i ponownie. Przychodzi obudzić moją zbyt długą noc. Znowu pojawiają się dzień i świat i rutyna i wszystko zlewa się w zagmatwany identyczny ciąg; i znowu uciekam w świat, który teraz stoi otworem.

Z tomiku „*De la sombra el verso*”
Tłumaczenie redakcyjne

T-SHIRTS

DÍA DE LOS

WWW.KTRINES.COM

UNA SEMANA EN LIMA

TYDZIEŃ W LIMIE

Hola, soy Emilia. A finales de octubre, viajé de vacaciones a Lima, la capital de Perú, con Alejandro, que viene de otra ciudad del norte de este hermoso país.

Mi estancia resultó ser una maravillosa combinación de historia, naturaleza y la vida cotidiana de la ciudad. Uno de los primeros lugares que visitamos fueron las ruinas de Huaca Pucllana en el distrito de Miraflores: una antigua pirámide de barro de la época preincaica. Al caminar entre las terrazas de esta impresionante estructura, era difícil creer que un vestigio tan valioso de civilizaciones antiguas pudiera encontrarse en el corazón mismo de la Lima moderna.

No muy lejos, en pleno centro de Miraflores, se encuentra el Parque Kennedy, conocido no solo por su vegetación y su vibrante entorno, sino sobre todo por... sus gatos.

Cześć, jestem Emilia. Pod koniec października poleciałam na urlop do Limy, stolicy Peru, razem z Alejandro, który pochodzi z innego miasta na północy tego pięknego kraju.

Mój pobyt okazał się cudownym połączeniem historii, natury i codziennego życia miasta. Jednym z pierwszych miejsc, które odwiedziliśmy, były ruiny Huaca Pucllana w dzielnicy Miraflores – starożytna gliniana piramida z czasów przedinkaskich. Spacerując między tarasami tej imponującej budowli, trudno było uwierzyć, że w samym sercu nowoczesnej Limy można znaleźć tak cenny ślad dawnych cywilizacji.

Niedaleko, w samym centrum Miraflores, znajduje się Park Kennedy, znany nie tylko z zieleni i tętniącego życiem otoczenia, lecz przede wszystkim z... kotów.

fol. Emilia D

fot. Emilia D

Decenas de gatitos amigables y bien cuidados descansan en el césped, pasean por los senderos y posan con entusiasmo para las fotos. Es un lugar único donde residentes y turistas pueden relajarse en compañía de estos peludos habitantes del parque.

Otra experiencia inolvidable fue un paseo en bicicleta por la costa del Pacífico.

Dziesiątki przyjaznych, zadbanych kociaków wylegają się na trawnikach, spacerują po alejkach i chętnie pozują do zdjęć. To niezwykle miejsce, w którym mieszkańcy i turyści mogą odpocząć w towarzystwie tych futrzastych mieszkańców parku.

Kolejnym niezapomnianym doświadczeniem była wycieczka rowerowa wzdłuż wybrzeża Pacyfiku.

Nuestro guía joven, enérgico y experto nos mostró los miradores más hermosos de los acantilados de Miraflores y el cercano barrio de Barranco. Aunque Miraflores es el más famoso y atrae a la mayoría de los turistas, en mi opinión, Barranco tiene más encanto: es más tranquilo, más artístico y permite experimentar de verdad la atmósfera de Lima.

Lamentablemente, esta vez no pudimos ver Cusco ni Machu Picchu, ¡pero eso será para otro viaje! Alejandro y yo estuvimos en Lima una semana, y había mucho que hacer durante siete días.

La capital está llena de mercados de souvenirs (¡una pequeña alpaca peluda me acompañó a Varsovia!) y restaurantes deliciosos (¡recomiendo especialmente el ceviche y el lomo saltado! Y para desayunar, el pan con huevo y fruta fresca deliciosa).

Nasz młody przewodnik, pełen energii i wiedzy, pokazał nam najpiękniejsze punkty widokowe klifów Miraflores oraz pobliskiej dzielnicy Barranco. Choć dzielnica Miraflores jest najbardziej znana i przyciąga większość turystów, to moim zdaniem Barranco ma w sobie więcej uroku — jest spokojniejsza, bardziej artystyczna i pozwala naprawdę poczuć atmosferę Limy.

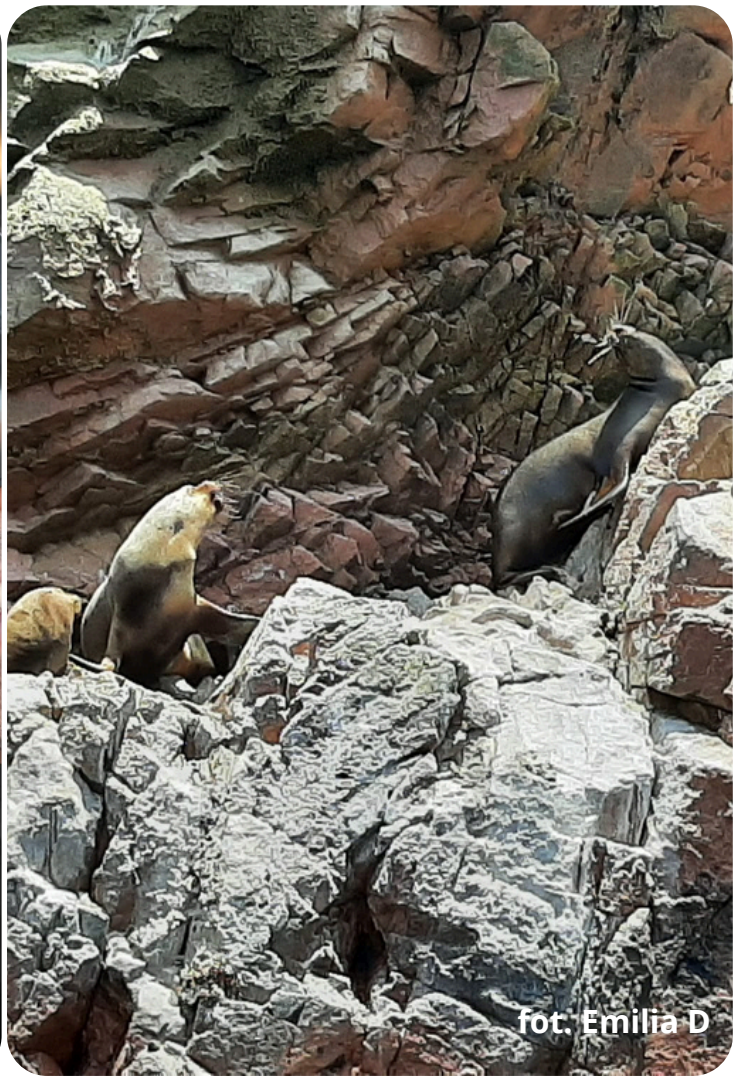
Niestety nie dało się tym razem zobaczyć miasta Cusco ani Machu Picchu ale to na kolejny wyjazd! Byliśmy z Alejandro w Lima przez tydzień i spokojnie jest co robić przez 7 dni.

Jest w stolicy mnóstwo targów z pamiątkami (mała futrzasta alpaka powędrowała ze mną do Warszawy) oraz pysznych restauracji (polecam najbardziej dania ceviche i lomo saltado! A na śniadanie pan con huevo i pyszne świeże owoce).

fot. Emilia D

fot. Emilia D

fot. Emilia D

fot. Emilia D

fot. Emilia D

fot. Emilia D

fot. Emilia D

También recomendamos una excursión de un día al oasis de Huacachina, donde literalmente puedes surfear las dunas y dar un paseo con un grupo de turistas en un buggy conducido por el loco Pedro, ¡a tal velocidad que tenías que agarrarte fuerte a la barandilla! ¡Risas garantizadas! :D

Polecamy również jednodniową wycieczkę do oazy Huacachina, dookoła której można dosłownie surfować po wydmachach oraz przejechać się z grupą turystów samochodem „buggy”, który prowadził dla nas szalony Pedro z prędkością taką, że trzeba było się mocno trzymać poręczy! Śmiech zagwarantowany! :D

Autoría y fotos: Emilia D
Traducción: Anna Kraus

Treść i zdjęcia: Emilia D
Tłumaczenie: Anna Kraus

ATHLETIC ACADEMY

ATHENS GREECE

**PRESENTAMOS A
MACIEJ BUCHWALD**

***PRZED PAŃSTWEM
MACIEJ BUCHWALD***

Nuestro invitado es Maciej Buchwald, director, guionista, actor, intérprete, cómico y rapero.

Maciek, me gustaría empezar hablando de tu infancia. ¿Qué películas y series recuerdas de aquellos primeros años?

Recuerdo muchas cosas. Desde niño veía muchas películas y muchas series. Hook, de Spielberg, con Robin Williams como Peter Pan adulto, es una película de mi infancia. Y todo Disney: La bella y la bestia, Aladdín, La sirenita, La perrita falda, 101 dálmatas. Esos eran mis Disney.

Cuando pienso en cuentos de hadas, pienso en Fantaghiro, un cuento de fantasía italiano que veíamos con mi abuela y mi hermana.

Naszym gościem jest Maciej Buchwald, reżyser, scenarzysta, aktor, performer, komik, raper.

Chciałabym, Maćku, zacząć od Twojego dzieciństwa. Jakie filmy i seriale pamiętasz z tych wczesnych lat?

Pamiętam bardzo dużo. Od dziecka oglądałem bardzo dużo filmów, bardzo dużo seriali. Hook Spielberga z Robinem Williamsem jako dorosłym Piotrusiem Panem to jest film z mojego dzieciństwa. I cały Disney: Piękna i Bestia, Aladyn, Mała Syrenka, Zakochany Kundel, 101 Dalmatyńczyków. To były te moje Disneye.

Jak myślę o baśni, to myślę o Fantaghiro, takiej włoskiej baśni fantasy, którą oglądaliśmy z babcią i siostrą.

Por supuesto, Polonia 1 y todo el anime en forma de Capitán Tsubasa, Attacker You! , Tōshō Daimos, Dash Kappi... Me refiero a los dibujos animados que se emitían en Polonia 1 con doblaje italiano, a pesar de ser japoneses. Una combinación muy interesante.

Pero de niño también veía cosas para adultos. La serie de mi infancia fue sin duda «Expediente X», con David Duchovny y Gillian Anderson. Me daba mucho miedo, pero me fascinaba «Expediente X».

Oczywiście Polonia 1 i całe anime w postaci Kapitana Tsubasy, Pojedyńku Aniołów, Generała Daimosa, Gigiego... Mówię o tych kreskówkach, które leciały na Polonii 1 z włoskim dubbingiem, mimo że były japońskie. Bardzo ciekawe połączenie.

Ale też oglądałem w dzieciństwie rzeczy dla dorosłych. Serialem mojego dzieciństwa było na pewno „Z archiwum X” z Davidem Duchovnym i Gillian Anderson. Bardzo się bałem, ale bardzo mnie fascynowało to „Z archiwum X”.

Incluso tenía un cuaderno con un amigo en el que escribíamos sobre nuestros episodios favoritos, nuestros monstruos favoritos y nuestras tramas favoritas de la serie.

Más tarde, fueron otras cosas las que me influyeron más a medida que crecía, las que sembraron en mí esa semilla, ese sueño de ser cineasta. Y fueron sobre todo la película «El graduado» de Mike Nichols, «Dzień Świra» y otras películas de Marek Koterski. También las películas de Michel Gondry, como «¡Olvídate de mí!» y «La ciencia del sueño».

Más tarde, «Synecdoche, New York», de Charlie Kaufman. Todas las películas de Wes Anderson: «Bottle Rocket», «Rushmore», «Los Tenenbaums: Una familia de genios», «Life Aquatic», «Viaje a Darjeeling» y «Moonrise Kingdom». Había muchísimas.

Miałem z kolegą nawet taki zeszyt, gdzie pisaliśmy o naszych ulubionych odcinkach, ulubionych potworach i ulubionych sprawach z tego serialu.

Później to już były takie rzeczy bardziej wpływające na mnie jak dorastałem, które we mnie takie ziarenko, takie marzenie bycia filmowcem zasiewały. I to był przede wszystkim film Absolwent Mike'a Nicholasa, to był Dzień Świra i inne filmy Marka Koterskiego.

To były filmy Michela Gondry'ego, takie jak Zakochany Bez Pamięci oraz Jak we śnie. Później Synecdocha, Nowy Jork Charliego Kaufmana. Wszystkie filmy Wesa Andersona : Bottle Rocket, Rushmore, Genialny Klan, Podwodne życie z Stevem Zissou, Pociąg do Darjeeling, Moonrise Kingdom. Masa tego była.

En cuanto a programas de humor, de Inglaterra, por supuesto, Monty Python, y de Polonia, «KOC» y «Za chwilę dalszy ciąg programu», programas satíricos que veía una y otra vez.

Has mencionado a Wes Anderson, que se mueve en un estilo surrealista. ¿Te sientes más cercano a Anderson o a la escuela de cine polaca, tan hiperrealista?

Por supuesto, me siento más cercano a Anderson en el sentido de que siempre me ha interesado más la creación que la observación, y en la escuela tuve que luchar un poco con eso. En la escuela de cine de Łódź, donde me gradué, la realización de películas comienza con documentales y con una observación paciente y con percibir algo en la realidad, en lugar de imponer algo a ella.

Z programów komediowych to z Anglii oczywiście Monty Python, a z Polski KOC i Za chwilę dalszy ciąg programu, satyryczne programy, które oglądałem w kółko.

Wspomniałeś Wesa Andersona, który obraca się w stylistyce surrealistycznej. Bliżej Ci do Andersona, czy do polskiej szkoły filmowej, takiej hiperrealistycznej?

Oczywiście, że bliżej mi do Andersona w takim sensie, że zawsze mnie bardziej interesowała kreacja niż obserwacja i w szkole trochę się musiałem z tym zmagać. W szkole filmowej w Łodzi, którą ukończyłem, robienie filmów zaczyna się od dokumentów i od takiej cierplivej obserwacji i od tego, żeby dostrzegać w rzeczywistości coś, a nie narzucać coś jej.

T-SHIRTS

DÍA DE MUERTOS

WWW.KTRINES.COM

Es un enfoque inteligente, pero yo era una persona a la que siempre le gustó inventar y crear, y añadir un poco de irrealidad a la realidad. Para mí fue un reto aprender a observar.

Has planteado una pregunta un poco alternativa, si esto o aquello, y yo creo que lo ideal es una combinación, es decir, a través de una figura que es irreal, contar algo muy real.

To jest mądre podejście, natomiast ja byłem osobą, która zawsze lubiła wymyślać i kreować i trochę dodawać tej rzeczywistości rzeczy nierzeczywistych. Dla mnie to było wyzwanie, żeby tej obserwacji się uczyć.

Zadałaś pytanie takie troszeczkę alternatywne czy to, czy tamto, a ja uważam, że idealne jest połączenie, to znaczy poprzez jakąś figurę, która jest nierzeczywista, opowiedzieć o czymś bardzo prawdziwym.

Como en «¡Olvídate de mí!», donde tenemos una empresa que borra el recuerdo de las parejas anteriores, y bajo esta metáfora se esconde una verdad muy poderosa sobre el ser humano, las relaciones, la memoria, la pérdida y la separación.

Para mí, lo más importante en la comedia es siempre la verdad, porque ninguna comedia funciona sin la verdad, que es como una plataforma. Y esa plataforma tiene que estar ahí, es decir, la escuela polaca tiene que ser la base sobre la que superponemos diferentes elementos surrealistas, sin perder el contacto con la verdad y la realidad. Y también se podría discutir si esta escuela polaca es tan turbo realista, porque es realista en el sentido de la observación, del método, pero si vemos las películas de Andrzej Munk o las primeras películas de Andrzej Wajda, hay mucha poesía, metáfora y surrealismo, por lo que este realismo va de la mano con el comentario artístico.

Czyli tak jak w Zakochanym bez Pamięci, gdzie mamy firmę, która usuwa pamięć o byłych partnerach, a pod spodem tej metafory jest bardzo mocna prawda o człowieku, o związkach, o pamięci, o stracie, o rozstaniu.

To, co jest najważniejsze w komedii zawsze dla mnie to jest prawda, bo żadna komedia nie funkcjonuje bez prawdy, która jest taką platformą. I ta platforma musi być, czyli ta polska szkoła musi być bazą, na którą różne surrealistyczne rzeczy nakładamy, nie tracąc kontaktu z tą prawdą i z rzeczywistością. I też można by się kłócić, czy ta polska szkoła jest taka turbo realistyczna, bo ona jest realistyczna w sensie obserwacji, metody, ale jak zobaczymy filmy Andrzeja Munka czy pierwsze filmy Andrzeja Wajdy, to tam jest bardzo dużo poezji, metafory i surrealizmu, więc ten realizm idzie w parze z komentarzem artystycznym.

¿Ves películas en español?

Sí, claro, quizá no tantas, pero hay algunas que recuerdo perfectamente, como « El laberinto del fauno ». Guillermo del Toro es un director magnífico. Ahora tengo pendiente ver «Frankenstein », pero « El laberinto del fauno » es probablemente la primera película en español que se me ocurre, una película estupenda con una banda sonora fantástica.

También recuerdo una película española «AzulOscuroCasiNegro». Recuerdo una película de terror española [REC], tenía dos partes, pero solo vi una, creo que me daba demasiado miedo... Por supuesto, todo el cine mexicano, ¡que es muchísimo! Iñárritu, que más tarde hizo películas en inglés en Hollywood, pero «Amores Perros», que recuerdo muy bien, fue su debut.

Oglądasz filmy hiszpańskojęzyczne?

Oglądam, oczywiście, może nie tak dużo, ale jest kilka, które na pewno mam w pamięci, np. *Labirynt Fauna*. Guillermo del Toro to jest wspaniały reżyser. Teraz mam do obejrzenia *Frankensteina*, ale *Labirynt Fauna* to jest chyba pierwszy taki film hiszpańskojęzyczny, który przychodzi mi do głowy, który jest świetnym filmem ze świetną ścieżką dźwiękową.

Pamiętam też taki film hiszpański, *GranatowyPrawieCzarny*. Pamiętam horror hiszpański [REC], miał dwie części, ale obejrzałem tylko jedną, trochę za bardzo się chyba bałem... Oczywiście całe kino meksykańskie, którego jest mnóstwo! Iñárritu, który później robił filmy anglojęzyczne w Hollywood, ale *Amores Perros*, który bardzo dobrze wspominam, to był jego debiut.

Alfonso Cuarón es otro creador que también entró en Hollywood, pero, por ejemplo «Y tu mamá también» fue una película en español que recuerdo muy bien, así que sin duda aprecio el cine mexicano.

Tengo una conexión muy fuerte con México y con la Ciudad de México, porque me encanta esa ciudad. Recuerdo con especial cariño mi estancia en el barrio de Roma.

Para mí, ver «Roma» de Cuarón, fue muy emotivo. Por supuesto, no tanto como para el director, que hablaba de su infancia, pero yo recordaba mi primer viaje a México, del que me enamoré al instante.

Alfonso Cuarón, to kolejny twórca, który już wszedł potem do Hollywood, ale np. I twoją matkę też, to był hiszpańskojęzyczny film, który dobrze pamiętam, więc to kino meksykańskie na pewno cenię.

Mam bardzo silny związek z Meksykiem i z Mexico City, bo uwielbiam to miasto. Ze szczególną czułością wspominam mieszkanie w dzielnicy Roma.

Dla mnie oglądanie Romy Cuaróna było bardzo sentymentalne. Oczywiście nie tak jak dla reżysera, który opowiadał o swoim dzieciństwie, ale ja sobie wspominałem ten pierwszy wyjazd do Meksyku, w którym się zakochałem od razu.

¿Qué es lo que más te cautivó de México?

Creo que todo a la vez, es decir, la naturaleza, la gente... Los mexicanos son personas muy cálidas y espontáneas, con las que es muy fácil entablar contacto.

Co Cię najbardziej urzekło w Meksyku?

Myślę, że wszystko naraz, to znaczy przyroda, ludzie... Meksykanie są naprawdę bardzo ciepłymi, spontanicznymi ludźmi, z którymi bardzo łatwo wejść w kontakt.

¡La cocina es fenomenal! Coges lo primero que encuentras en la calle y está delicioso. Por ejemplo, las tortas, que son simplemente bocadillos que en Ciudad de México se pueden comprar con el nombre de: tienes pan, aguacate, queso blanco y tomate. ¡Son deliciosas! Cuando comemos en un restaurante mexicano en Polonia, lo más habitual es que sea algún tipo de Tex-Mex. Es una versión americana de la cocina mexicana.

Kuchnia jest fenomenalna! Bierzesz pierwszą rzecz z ulicy i jest przepyszna. Na przykład tortas, czyli po prostu kanapki, które w Mexico City można kupić pod tytułem : masz pieczywko, i awokado, i biały ser, i pomidorek. To są przepyszne rzeczy! Jak jemy sobie w meksykańskiej restauracji w Polsce, no to najczęściej jest to jednak jakiś rodzaj Tex-Mexu. To jest takie amerykańskie przetworzenie kuchni meksykańskiej.

La principal diferencia está en las tortillas de maíz. ¡Porque en México saben completamente diferentes! Las fajitas, las quesadillas o los burritos, todo lo que se hace con esa masa de maíz en México es una delicia.

Creo que la comida es un elemento muy importante de mi amor por México, porque me gusta su cocina. También me gustan mucho los alimentos elaborados con harina, los quesos y la carne, así que México es perfecto para mí.

Además, la arquitectura de México es muy interesante y tengo la impresión de que combina diferentes elementos modernistas que a veces podemos encontrar en Barcelona, a veces en Atenas, a veces en París, con la arquitectura sudamericana. Es sorprendentemente europea, pero con un toque mexicano.

Główna różnica tkwi w plackach kukurydzianych. Bo one w Meksyku smakują zupełnie inaczej! Fajitas czy quesadilla, czy burrito, wszystko to z tym ciastem kukurydzianym tam w Meksyku to rewelacja.

Myślę, że jedzenie to jest bardzo duży element mojej miłości do Meksyku, bo lubię tę kuchnię. Ja też bardzo lubię rzeczy mączne, sery i mięsko, więc to jest dokładnie Meksyk.

Do tego architektura, która w Meksyku jest bardzo ciekawa i mam wrażenie, że łączy takie różne modernistyczne rzeczy, które możemy spotkać czasami w Barcelonie, czasami w Atenach, czasami w Paryżu z architekturą południowoamerykańską. Jest tam zaskakująco europejsko ale z takim twistem meksykańskim.

Además, hay un montón de artistas interesantes, música, naturaleza, clima, playas... La lista es interminable. Tengo la impresión de que en México hay muchas cosas que para mí son importantes para sentirme bien en un país o en una cultura determinada. ¡Y el fútbol, por supuesto! Soy un gran aficionado al fútbol, y México es un país que ama este deporte.

¿Te imaginas rodar una película en México?

Sí, me lo imagino. Sin duda, no habría ningún problema con los fantásticos paisajes. Increíbles zonas montañosas, ruinas, desiertos: todo eso lo tiene México. La Ciudad de México también ofrece lugares maravillosos, como se puede ver en «Roma», aunque esta película trata principalmente sobre la infancia de Cuarón, es decir, sobre un mundo que en parte ya ha desaparecido.

Do tego mnóstwo fajnych artystów, muzyka, przyroda, pogoda, plaże, można wymieniać bez końca. Mam wrażenie, że w Meksyku bardzo dużo rzeczy, które są dla mnie ważne, żeby się dobrze czuć w danym kraju, czy w danej kulturze się zazębia. No i piłka nożna oczywiście! Jestem wielkim fanem piłkarskim, a Meksyk jest krajem, który kocha piłkę.

Wyobrażasz sobie nakręcenie filmu w Meksyku?

Wyobrażam sobie. Na pewno nie byłoby problemu z fantastycznymi plenerami. Niesamowite tereny górzyste, ruiny, pustynie : to wszystko w Meksyku jest. Mexico City oferuje też wspaniałe lokacje i to można zobaczyć, oglądając Rome, chociaż ona opowiada przede wszystkim o czasach dzieciństwa Cuarona, a więc o świecie po części minionym.

Cuando mi mujer, que también es directora, y yo visitamos ciudades como México, incluso envidiamos un poco los lugares que son difíciles de encontrar en Varsovia.

Kiedy z moją żoną, która jest też reżyserem, chodzimy po takich miastach jak Meksyk, to nawet trochę zazdrościmy lokacji o które jest trudno w Warszawie.

Recientemente recibimos en Vistularte a Alejandra Herrera, una actriz mexicana. Alejandra dijo algo interesante, que en Polonia los directores se ciñen mucho al guion y dan poca libertad a los actores para improvisar, mientras que en México es todo lo contrario. Me gustaría preguntarte por tu estilo como director. ¿Permites a los actores improvisar o deben ceñirse al guion al pie de la letra?

En este sentido, creo que soy más polaco, porque de hecho me mantengo fiel al guion, lo que puede sorprender, ya que yo mismo soy improvisador, o quizá precisamente por ser improvisador, porque sé que son formas de arte completamente diferentes. Si salgo al escenario, puedo improvisar todo, porque soy mi propio timonel, marinero y barco.

Niedawno gościliśmy w Vistularte Alejandrę Herrere, aktorkę z Meksyku. Alejandra powiedziała ciekawą rzecz, że w Polsce reżyserzy bardzo się trzymają scenariusza i w małym stopniu dają możliwość improwizacji aktorom, a w Meksyku jest zupełnie inaczej. Chciałabym zapytać Ciebie o Twój styl reżyserski. Czy Ty pozwalasz aktorom na improwizację, czy mają się trzymać co do joty scenariusza?

Tu jestem chyba bardziej Polakiem, bo faktycznie pozostaję wierny scenariuszowi, co może dziwić, bo jestem sam improwizatorem, a może właśnie dlatego, że jestem improwizatorem, to wiem, że to są kompletnie różne formy sztuki. Jeżeli wychodzę na scenę, to mogę improwizować wszystko, bo ja jestem sobie sterem, żeglarzem i okrętem.

Por otro lado, el apego al guion se debe a que este se elabora durante meses, a veces incluso años, y se trata de algo realmente meditado. Y el cine es caro. Si nos reunimos durante un número determinado de días y en ese día, en un número determinado de horas, tenemos que rodar una escena, lo más sensato es ceñirse a lo que se ha preparado durante mucho tiempo y se ha sometido a todo tipo de debates, en lugar de cambiarlo de repente por impulso.

Por supuesto, muy a menudo en el cine ocurre que preparas algo, el actor lo dice, enciendes la cámara y no funciona.

Entonces tienes que adaptarte a ello, cambiar lo que se había ideado. Sin embargo, por principio, mi método es ceñirnos al guion.

Natomiast przywiązanie do scenariusza wynika z tego, że scenariusz powstaje miesiącami, a czasami latami wręcz i to są naprawdę przemyślane rzeczy. A film jest drogi. Jeżeli spotykamy się na tę określoną ilość dni i w tym dniu w określoną ilość godzin musimy zrealizować scenę, to po prostu rozsądniej jest trzymać się tego, co było bardzo długo przygotowywane i poddawane różnego rodzaju dyskusjom, niż nagle pod wpływem impulsu zmieniać.

Oczywiście, bardzo często w filmie jest tak, że ty sobie coś przygotowujesz, aktor to mówi, włączasz kamerę i to nie działa.

I wtedy musisz do tego się zaadaptować, zmieniać to, co było wymyślone. Natomiast z założenia, moja metoda jest taka, że jednak trzymamy się scenariusza.

Así que, en relación con las palabras de la señora Herrera, yo soy más un director polaco que se ciñe al guion. Simplemente, ese es mi método, improviso en el escenario, pero no aplico del todo el método de la improvisación en el cine.

Więc a propos słów Pani Herrery, to ja jestem bardziej polskim reżyserem trzymającym się scenariusza. Taką mam po prostu metodę, improwizuję sam na scenie, a nie do końca stosuję metodę improwizacji w kinie.

Llevas años creando teatro improvisado. Además de una rápida capacidad de reacción, ¿qué otras cualidades debe tener un actor que participa en teatro improvisado?

Creo que lo fundamental es el valor. El valor que proviene de aceptar que uno puede equivocarse, de aceptar el error.

Si eres improvisador, tienes que estar abierto y no rendirte nunca. Incluso si la obra va mal, tienes que recordar que en cualquier momento puede dar un giro... Todo se puede convertir en algo positivo. Si te equivocas y de repente utilizas otro género, dices «hice» en lugar de «hice», puedes decir a partir de ese momento que tu personaje tiene algunos problemas de identidad y seguir adelante con ello.

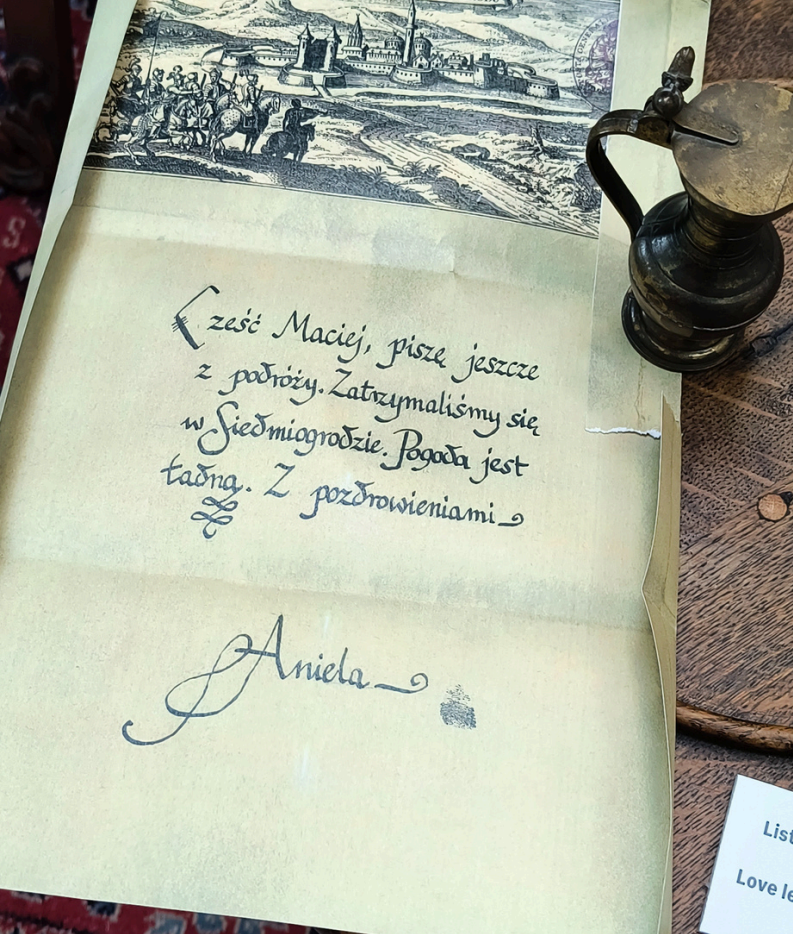
Od lat tworzysz teatr improwizowany. Co obok szybkiego refleksu powinno cechować warsztat aktorski osoby, która gra w teatrze improwizowanym?

Wydaje mi się, że to co jest kluczowe to jest odwaga. Odwaga, która wynika ze zgody na to, że można się pomylić, zgody na błąd.

Jeżeli jesteś improwizatorem, musisz być otwarty i nigdy się nie poddawać. Nawet jak spektakl źle idzie, to musisz pamiętać, że on może w każdej chwili się obrócić... Każdą rzecz można obrócić na swoją korzyść. Jeżeli przejędziesz się i nagle użyjesz innego rodzaju, powiesz „zrobiłam” zamiast „zrobiłem”, to możesz od tego momentu powiedzieć, że twoja postać ma jakieś zagwozдки tożsamości i idziesz w to. Jeżeli nagle pomylisz imię bohatera, to możesz z tego zrobić atut, że myślisz o kimś innym.

Si de repente te equivocas con el nombre del protagonista, puedes convertirlo en una ventaja, diciendo que estás pensando en otra persona. Si de repente empiezas a confundirte con los datos, en esa realidad puede resultar clave. Si alguien tira un vaso en el público, puedes pensar que hay alguien en el apartamento y empezar a jugar con eso.

En la improvisación enseñamos que cualquier situación inesperada no es una amenaza, sino un regalo. Creo que lo más importante para ser improvisador es estar abierto a lo inesperado y a tu compañero.

Jeżeli nagle faktograficznie zaczniesz się plątać, to w tej rzeczywistości to może się okazać kluczowe. Jeżeli ktoś upuści szklankę na widowni, to możesz pomyśleć, że ktoś jest w mieszkaniu i zacząć z tym grać.

W impro uczymy tego, że każda niespodziewana sytuacja to jest nie zagrożenie, tylko prezent. Myślę, że najważniejsze w byciu improvizatorem jest otwartość na niespodziewane i otwartość na partnera.

Te basas en lo que te dice tu compañero, es decir, la regla de oro «Sí, y». Estás de acuerdo con lo que propone tu compañero, con las circunstancias que introducen en la **escena, y las desarrollas. Por lo tanto, cuanto mejor escucha a su compañero y mejor colabora, mejor improvisador es.**

También quería preguntarte sobre el teatro clásico, porque tu padre es director de teatro y, de niño, pasabas tu tiempo libre en el teatro.

Sí, mi padre es director, mi madre es dramaturga, así que crecí en el teatro. Creo que nunca quise trabajar en el teatro de forma permanente, porque para mí no habría sido diferente a ir a la oficina. Para escapar de hacer lo mismo que mis padres, me metí en el cine y el teatro improvisado.

Ty się odbijasz od tego, co ci partner mówi, czyli złota zasada Tak i. Zgadzasz się z tym, co proponuje partner, z okolicznościami, które wprowadzą do sceny, i rozwijasz je. Czyli tym jest lepszy improwizator, im lepiej słucha partnera i im lepiej współpracuje.

Chciałam też zapytać o teatr klasyczny, bo twój tata jest reżyserem teatralnym i jako dziecko spędzałeś czas wolny w teatrze.

Tak, mój tata jest reżyserem, moja mama jest teatrologiem, więc ja w tym teatrze dorastałem. Chyba nigdy nie chciałem pracować w teatrze tak na stałe, bo dla mnie to nie różniłoby się niczym od przychodzenia do biura. Uciekając od tego, żeby nie robić tego samego co moi rodzice, wciągnąłem się w film i teatr improwizowany.

Pero a veces el teatro vuelve a mí, porque tuve la oportunidad de actuar en una obra de Ivan Vyrypaev. Tuve que aprenderme el texto y actuar normalmente en un teatro de repertorio.

Ahora me llegan propuestas para dirigir obras de teatro y me lo estoy pensando, porque no es exactamente lo que sueño, pero puede ser un interesante cambio respecto al cine, así que no descarto hacer algo en el teatro.

Volviendo a la serie, ¿te imaginas viviendo en 1670?

Sinceramente, me cuesta imaginarlo, pero me alegro de no vivir en el siglo XVII. A menudo nos quejamos de nuestros tiempos, yo también me quejo y, por ejemplo, me aterra un poco la sobreestimulación que experimentamos.

Ale czasami ten teatr do mnie wraca, bo zdarzyło mi się zagrać w spektaklu Iwana Wyrypajewa. Musiałem się nauczyć tekstu i normalnie grać w teatrze repertuarowym.

Przychodzą do mnie teraz propozycje reżyserii teatralnych i tak się zastanawiam, bo to nie jest do końca coś, o czym marzę, ale może to być ciekawa odskocznia od robienia kina, więc nie wykluczam, że coś w teatrze zrobię.

Wracając do serialu, wyobrażasz sobie siebie żyjącego w 1670 roku?

Ciężko mi to sobie, szczerze mówiąc, wyobrazić i jednak się cieszę, że nie żyję w XVII wieku. Narzekamy na nasze czasy często, ja też na nie narzekam i na przykład jestem trochę przerażony przebodźcowaniem, którego doświadczamy.

Pero si lo comparo, mi mayor problema es el exceso de información, y no el hecho de no tener qué comer o no tener asistencia médica y que se me caigan los dientes sin poder hacer nada al respecto, por no hablar de las desigualdades sociales y de lo que habría pasado si hubiera nacido campesino y tuviera que tener un señor por encima de mí que me obligara a trabajar, entonces el exceso de estímulos, por ejemplo, a través de Internet, parece un problema menor.

Ale jeżeli sobie porównuję, że moim największym problemem jest przewalenie treściami, a nie to, że nie mam co jeść albo nie mam opieki medycznej i zęby po prostu mi wypadają i nic z tym nie można zrobić, nie mówiąc o nierównościach społecznych i co by było, gdybym urodził się chłopem i jeszcze musiał mieć nad sobą pana, który by mnie zaganiał do pracy, to jednak przebodźcowanie np. internetem wydaje się mniejszym problemem.

Pero los actores tenían que imaginar que vivían en 1670, ¡lo cual no es fácil! ¿Qué más pudo suponer un reto en el rodaje de esta serie de época, que se rodó en gran parte en exteriores?

El hecho de que se rodara en gran parte al aire libre fue una ventaja para los actores, porque nuestra ubicación principal, el museo al aire libre de Kolbuszowa, es un lugar tan bonito que, cuando buscábamos un lugar para nuestra Adamczycha de la serie, nos enamoramos de él. A menudo, en el cine se plantea el problema de que, por ejemplo, tenemos nuestro encuadre, estamos sentados, y allí ya no se puede mostrar nada porque hay algo feo, y en las películas históricas el encuadre es especialmente difícil. Sin embargo, en el museo al aire libre de Kolbuszowa, donde rodamos, puedes girar 360 grados y no hay rastro de civilización.

Ale aktorzy musieli sobie wyobrazić, że żyją w 1670 roku, co nie jest łatwe! Co jeszcze mogło stanowić wyzwanie na planie tego kostiumowego serialu, który był kręcony w dużej mierze w plenerze?

To, że był kręcony w dużej mierze w plenerze było plusem dla aktorów, bo nasza główna lokacja, czyli skansen w Kolbuszowej jest tak pięknym miejscem, że jak szukaliśmy miejsca na naszą Adamczychę serialową, to się w nim zakochaliśmy. Często w filmie ma się ten problem, że tutaj np. mamy nasz kadr, siedzimy, a tam już nie można czegoś pokazać, bo jest coś nieładnego i w filmach historycznych kadrowanie jest szczególnie trudne. Tymczasem w skansenie w Kolbuszowej, gdzie my kręcimy, możesz się obracać 360 stopni i nie masz cywilizacji.

Estás rodeado por la naturaleza y edificios antiguos por todas partes. El actor que entra allí con su traje puede trasladarse instantáneamente al siglo XVII.

Por supuesto, esto supone un reto técnico, porque, por ejemplo, cuando rodábamos en invierno y había mucho barro, mover trípodes muy pesados para colocar las lámparas era una pesadilla para los chicos de iluminación. Muchas cosas, coches, generadores, se atascaban en el barro, por lo que logísticamente fue un gran reto. Sin embargo, para todo el equipo, sin duda es una ventaja que podamos trasladarnos todos a aquellos tiempos, porque los tenemos a nuestro alrededor.

Y, por supuesto, hay muchos retos. En verano, cuando tenemos caballos, hace calor y hay muchas moscas.

Zawszgd jesteś otoczony naturą i dawnymi budynkami. Aktor, który w kostiumie tam wchodzi, momentalnie może się przenieść do XVII wieku.

Oczywiście jest to wyzwanie dla techniki, bo np. jak kręciliśmy zimą i faktycznie było mnóstwo błota, to przesuwanie np. bardzo ciężkich statywów pod lampy to był koszmar dla chłopaków ze światła. Mnóstwo rzeczy, samochody, agregaty się zakopywały w błocie, więc logistycznie to było bardzo duże wyzwanie. Natomiast dla całej ekipy na pewno atutem jest to, że możemy po prostu przenieść się wszyscy w tamte czasy, bo mamy je naokoło.

A wyzwani jest mnóstwo oczywiście. Latem, jak mamy konie, jest gorąco, to mamy bardzo dużo much.

Quando tenemos comida expuesta, por ejemplo, en la secuencia de la cosecha sobre la mesa, hay muchas avispas. Cuando rodábamos en invierno y teníamos que abrigarnos, decíamos: «En verano será más fácil», pero no fue tan fácil, porque también hacía mucho calor. El vestuario no es precisamente ligero, por lo que los actores también pasaban mucho calor.

Jak mamy jedzenie wystawione np. w sekwencji dożynkowej na stole, to jest bardzo dużo os. Jak kręciliśmy zimą i trzeba było się ciepło ubierać, mówiliśmy: Latem to będzie luz, no a nie było do końca luzu, bo były też upały. Kostiumy nie należą do najlżejszych, więc aktorom też było bardzo gorąco.

En «1670» vemos parodias de diferentes géneros cinematográficos. ¿Qué género es el más difícil de parodiar?

Cuanto más avanzamos, más nos alejamos de la parodia y nos acercamos al pastiche. Sin embargo, la parodia es algo que, por definición, es imperfecto, mientras que el pastiche intenta igualar al original. Me parece que ya en la segunda temporada, cuando utilizamos diferentes géneros, no queríamos hacer una parodia del melodrama, sino simplemente hacer un melodrama.

W 1670 oglądamy parodie różnych gatunków filmowych. Który gatunek to najtrudniejszy materiał do parodii?

Im dalej w las tym bardziej przeszliśmy z parodii do pastiszu. Parodia jest jednak czymś, co z założenia jest niedoskonałe, a pastisz już próbuje robić to na warunkach równych oryginałowi. Wydaje mi się, że już w drugim sezonie, jak korzystaliśmy z różnych gatunków, to chcieliśmy nie robić parodii melodramatu, tylko już po prostu robić melodramat.

Vaya, ¿qué género es el más difícil? En cierto sentido, la comedia es el género más difícil, pero es lo que hacemos en esta serie. En cuanto a otros géneros... Para mí, lo más difícil sería una película épica sobre la guerra, con muchos animales y extras.

¿Cómo ha influido el éxito de la serie «1670» en tu carrera? ¿Qué ha cambiado en tu vida artística?

Es una pregunta muy amplia, pero creo que ha cambiado mucho. No sé qué habría pasado si no hubiera existido la serie. En este momento, es lo que más me define. Y eso es agradable.

Kurczę, który gatunek jest najtrudniejszy? W jakimś sensie komedia jest najtrudniejszym gatunkiem, ale to po prostu robimy w tym serialu. Natomiast z innych gatunków... Dla mnie chyba najtrudniejsze byłoby jakieś takie wojenne, epickie kino, gdzie jest bardzo dużo zwierząt i statystów.

Jak sukces serialu 1670 wpłynął na twoją karierę? Co zmienił w twoim życiu artystycznym?

To jest bardzo szerokie pytanie, ale myślę, że zmienił bardzo dużo. Nie wiem, co by było, gdyby nie było tego serialu. W tym momencie jest to rzecz, która mnie najmocniej określa. I to jest miłe.

Al mismo tiempo, no quiero ser director de la serie «1670» toda mi vida y, por ejemplo, el año que viene voy a hacer mi propio largometraje y estoy muy contento por ello. He recibido una subvención del Instituto Polaco de Cine. La pregunta es: ¿la habría recibido si no fuera por la serie «1670»? No lo sé. Creo que el éxito de la serie no ha perjudicado y que he demostrado que soy capaz de hacer cosas de calidad, por lo que es posible que la comisión haya valorado más favorablemente mi proyecto.

Antes de la serie, lo más famoso que había hecho era el videoclip Maty Patoreakcja. De hecho, fue un videoclip muy famoso y, de repente, la gente empezó a asociarme con él. Ahora me asocian con la serie, aunque llevo mucho tiempo haciendo muchas cosas en mi vida.

Jednocześnie nie chcę być całe życie reżyserem serialu 1670 i np. w najbliższym roku robię swój film fabularny i bardzo się z tego cieszę. Dostałem dofinansowanie z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. Pytanie, czy dostałbym je, gdyby nie było 1670? Nie wiem. Myślę, że nie zaszkodził sukces serialu i to, że pokazałem, że potrafię robić rzeczy jakościowe i pewnie komisja mogła spojrzeć przychylniej na mój projekt.

Wcześniej przed serialem taką najgłośniejszą rzeczą, którą zrobiłem, był teledysk Maty Patoreakcja. To faktycznie był taki mega głośny teledysk i nagle ludzie zaczęli mnie z tym kojarzyć. Teraz kojarzą mnie z serialem, mimo że robię dużo rzeczy w życiu od dawna.

Antes dijiste que no querías encerrarte en un solo género artístico. También te dedicas a la música en un dúo con Lil Piotruź. Cuéntanos, ¿cómo surgió este proyecto de rap?

El origen está muy relacionado con la serie, porque Piotrek Napierała es un actor que interpreta a un campesino en nuestra serie. Y acordamos, a pesar de que somos de generaciones un poco diferentes (porque Piotrek es 12 años más joven que yo), que nos gusta el hip-hop, nos gusta el rap e improvisamos en una fiesta en Kolbuszowa, en el plató.

Y después de ese freestyle, Piotrek me propuso grabar una canción juntos, así que grabé un feat con él. Era la canción Vespa, nuestra primera canción. Nos gustó tanto que seguimos adelante y grabamos todo un álbum.

Y para aumentar aún más el desafío, decidimos grabar un videoclip para cada canción, lo cual es una empresa absurda y exagerada, pero tiene mucho romanticismo. Así que grabamos 13 videoclips para el álbum. Hace poco dimos un pequeño concierto aquí, en el Resort. Para mí es un agradable respiro.

Para mí, es una vuelta a... También hacía rap en la escuela secundaria, tenía un grupo con mis amigos, y antes incluso grababa solo en la escuela primaria, creando ritmos en un Casio, un teclado, y atándome un pañuelo en la cabeza como Tupac. Para mí, esto es volver a mis raíces. Nací en 1986, en el barrio de Ursynów, en Varsovia, así que el hip-hop siempre ha sido importante para mí.

Wcześniej powiedziałeś, że nie chcesz się zamykać w jednej artystycznej szufladzie. Prowadzisz też działalność muzyczną w duecie z Lil Piotruziem. Powiedz nam, jaka jest geneza tego rapowego projektu?

Geneza jest bardzo związana z serialem, bo Piotrek Napierała jest aktorem, który gra u nas w serialu postać chłopca. I myśmy się zgodali, mimo że jesteśmy trochę z innych pokoleń (bo Piotrek jest 12 lat młodszy ode mnie), że lubimy hip-hop, lubimy rap i freestylewaliśmy na imprezie właśnie w Kolbuszowej na planie.

I po tym freestyle Piotrek mi zaproponował, żeby nagrać wspólny utwór, więc nagrałem feat u niego. To był kawałek Vespa, nasz pierwszy. I tak nam się spodobał, że poszliśmy za ciosem i nagraliśmy całą płytę.

A żeby jeszcze sobie zwiększyć wyzwanie, stwierdziliśmy, że do każdego utworu nagramy teledysk, co jest absurdalnym i przesadzonym przedsięwzięciem, ale jest w tym bardzo dużo romantyzmu. Nagraliśmy więc 13 teledysków do płyty. Mieliśmy koncertik tu w Resorcie niedawno. To dla mnie przyjemna odskocznia.

Plus dla mnie jest to powrót do... Robiłem też rapy w gimnazjum, miałem zespół z kolegami, a wcześniej nagrywałem nawet sam w podstawówce, tworząc bity na Casio, takim keyboardzie, i zawiązując sobie jak Tupak chustkę na głowie. Dla mnie to jest więc powrót do korzeni. Jestem z rocznika 1986, z warszawskiego Ursynowa, więc ten hip-hop był dla mnie zawsze ważny.

El rap es una música que nació en los bloques de pisos estadounidenses. ¿Te imaginas rapear en inglés, hacer improvisaciones en inglés en Varsovia?

No tengo que imaginarme hacer improvisación en inglés, porque ya lo he hecho. Fuimos a Estados Unidos con Klancyk y actuamos en Chicago y Nueva York en inglés.

Nos fue sorprendentemente bien. Temíamos estar muy dependientes del polaco, pero conseguimos improvisar en inglés y hacer reír al público angloparlante.

Por otro lado, el rap en inglés, aunque no tendría que improvisarlo, sería paradójicamente más difícil para mí, porque se trata principalmente de ritmo y me sale natural componer esos versos y rapear en polaco. Aunque en Austin, Texas, participé en un concurso individual para improvisadores.

Y allí tuve que improvisar un poema rimado, así que ya era algo parecido al freestyle rap y también lo conseguí. Pero sin duda es muy difícil cambiar a pensar en otro idioma, mantener la técnica del rap y además rimar.

¿Qué planes artísticos tienes para 2026, aparte de empezar a rodar una película?

Bueno, en realidad se podría decir que eso es todo. Es mi... o nada más, como dirían los creadores hispanohablantes. Llevo años esperando esta película, mi debut en el largometraje. Porque llevo casi 20 años haciendo películas en diferentes formatos: cortometrajes, videoclips, teatro televisivo, series, pero no tengo ningún largometraje y ya es hora, de verdad.

Rap to muzyka, która narodziła się na amerykańskich blokowiskach. Czy wyobrażasz sobie rapować po angielsku, robić impro po angielsku w Warszawie?

Robić impro po angielsku to nie muszę sobie wyobrażać, bo miałem takie doświadczenie. Pojechaliśmy do USA z Klancykiem i występowaliśmy w Chicago i Nowym Jorku po angielsku.

Zaskakująco dobrze nam poszło. Baliśmy się, że jesteśmy bardzo oparci na języku polskim, ale udało nam się improwizować po angielsku i rozśmieszyć anglojęzyczną publiczność.

Natomiast rap po angielsku, mimo że nie musiałbym go improwizować, byłby dla mnie paradoksalnie trudniejszy, bo jednak to jest przede wszystkim rytm i naturalnie mi się składa te wersy i rapuje po polsku.

Chociaż w Austin w Teksasie wziąłem udział w takim solowym konkursie dla improwizatorów i tam musiałem zaimprowizować rymowany wiersz, więc to już było blisko takiego freestyle rapowania i też dałem radę. Ale na pewno jest to bardzo trudne, żeby przestawić się na myślenie w innym języku, trzymać technikę rapowania i jeszcze rymować.

Jakie masz plany artystyczne na 2026 rok, poza tym, że zaczynasz film?

To jest, właściwie można powiedzieć, that's it. Albo nada mas, jakby powiedzieli hiszpańskojęzyczni twórcy. Ja na ten film czekam od lat, na ten swój debiut fabularny. Bo robię filmy od prawie 20 lat i to w różnych formach : krótkie formy, teledyski, teatr telewizji, serial, a nie mam pełnometrażowego filmu i to już naprawdę, naprawdę najwyższy czas.

Ahora hemos terminado el rodaje de la tercera temporada de «1670» y estamos en la fase de montaje, así que los próximos seis meses los dedicaré a la posproducción de la serie, al montaje, a la sonorización, etc., y al mismo tiempo a la preproducción de la película, porque en verano empiezo el rodaje y luego el montaje y la posproducción de la película, así que el próximo año lo dedicaré principalmente a terminar la tercera temporada, ya rodada, y a rodar mi debut.

¿Puedes adelantarnos algo sobre tu debut?

¿De qué género será?

Lo escribí como una comedia con Grzesiek Uzdański, también miembro de Klancyk. Nos salió muy triste, pero parece que también hay muchas cosas divertidas. Es una película sobre un cómico que vuelve a los escenarios tras un descanso e intenta sobrevivir a su actuación.

Teraz zakończyliśmy zdjęcia do trzeciego sezonu 1670 i jest montaż, czyli najbliższe pół roku to dla mnie jest postprodukcja serialu, montowanie, udźwiękowienie i tak dalej, a jednocześnie preprodukcja filmu, bo wchodzę latem na plan zdjęciowy, no i potem montowanie, postprodukcja filmu, więc najbliższy rok to jest dla mnie przede wszystkim kończenie trzeciego sezonu, już po zdjęciach i kręcenie swojego debiutu.

A możesz coś zdradzić na temat debiutu? Jaki to będzie gatunek?

Pisałem to jako komedię z Grześkiem Uzdańskim, też członkiem Klancyka. Wyszło nam bardzo smutno, ale podobno jest też dużo śmiesznych rzeczy. Jest to film o komiku, który wraca po przerwie na scenę i próbuje przetrwać swój występ.

¿Habrá una cuarta temporada de «1670»?

Creo que, por ahora, mientras la serie se vea, hay posibilidades de que haya más temporadas, pero siempre es Netflix quien decide en función de los resultados de audiencia. Todavía es demasiado pronto para que haya comunicados oficiales, pero sin duda hay posibilidades.

Sin duda habrá una tercera temporada, que aún no han visto, y con la que estoy muy satisfecho. En menos de un año estará disponible en Netflix.

Mucha suerte para todos.

Entrevista: **Anna Kraus**

Fotografías: **Anna Kraus, Juan Walle, Weronika Bazydło**

Las fotos de México proceden del archivo de **Maciej Buchwald**

A będzie czwarty sezon 1670?

Myślę, że na razie, póki się serial ogląda, to szanse na kolejne sezony są, ale to zawsze Netflix decyduje po wynikach oglądalności. Jest jeszcze za wcześnie, żeby takie oficjalne komunikaty były, ale na pewno szansa jest.

Na pewno będzie trzeci sezon, którego jeszcze Państwo nie widzieli, a ja jestem z niego bardzo zadowolony. On jakoś za niecały rok będzie do obejrzenia w Netflixie.

Mucha suerte para todos.

Rozmawiała: **Anna Kraus**

Zdjęcia: **Anna Kraus, Juan Walle, Weronika Bazydło**

Zdjęcia z Meksyku pochodzą z archiwum **Macieja Buchwalda**

T-SHIRTS

DÍA DE LOS MUERTOS

WWW.KTRINES.COM

KTRINES

GUILLERMO DEL TORO

FRANKENSTEIN

NUEVA PELICULA DE GUILLERMO DEL TORO

NOWY FILM GUILLERMO DEL TORO

Guillermo del Toro es uno de los cineastas más reconocidos de México. Originario de Guadalajara, la segunda ciudad más grande del país, creció en un entorno marcado por profundas tradiciones mexicanas, como recordó Guillermo Flores en la edición anterior de VISTULARTE. Desde 1986, Guadalajara es además sede del Festival Internacional de Cine, cofundado por del Toro.

A lo largo de su trayectoria, el director ha obtenido ocho premios Óscar y acumula 25 nominaciones. Su anterior largometraje, Pinocho (2022), una producción animada de dos horas de duración, fue galardonado con el Óscar a la Mejor Película de Animación. Su obra más reciente, Frankenstein, estrenada el 7 de noviembre de este año, es una adaptación cinematográfica de la célebre novela de Mary Shelley, convertida con el tiempo en un clásico de culto.

«Frankenstein» es una historia visualmente impactante; o, mejor dicho, dos historias, ya que experimentamos las perspectivas tanto del científico, Victor, como de su creación, que, sin embargo, parece menos monstruosa que su creador. Desde una perspectiva psicológica, la relación entre ambos resulta particularmente fascinante, mostrando al frustrado «padre» y a su «hijo», inicialmente aparentemente discapacitado.

Pero empecemos por el principio: Victor pierde a su madre de niño y, desde entonces, lo atormenta el sueño de vencer a la muerte. Presenta sus prometedores experimentos con cadáveres frescos, lo que le granjea el rechazo definitivo de la prestigiosa Real Sociedad de Medicina, que lo considera un charlatán.

Guillermo del Toro jest jednym z najbardziej znanych meksykańskich twórców filmowych. Pochodzi z drugiego największego miasta Meksyku, Guadalajary. To miejsce o silnych tradycjach meksykańskich, o czym wspominał Guillermo Flores w poprzednim numerze VISTULARTE. Od 1986 roku odbywa się tam Międzynarodowy Festiwal Filmowy, którego współzałożycielem jest del Toro.

Reżyser ten ma na koncie 8 Nagród Akademii Filmowej i 25 nominacji. Poprzednia produkcja w jego reżyserii, 2-godzinny "Pinokio" z 2022 roku, również otrzymała Oscara w kategorii Najlepsza Animacja. 7 listopada tego roku miała miejsce premiera jego najnowszego filmu "Frankenstein", filmowej adaptacji kultowej powieści autorstwa Mary Shelley o tym samym tytule.

"Frankenstein" to przepiękna wizualnie opowieść, a właściwie dwie opowieści, gdyż poznajemy punkt widzenia zarówno naukowca, Victora, jak i jego tworu, który jednakże zdaje się być mniej potworny niż sam twórca. Z psychologicznego punktu widzenia szczególnie interesująca jest relacja między tą dwójką, w której wskazać można sfrustrowanego "ojca", i jego, jak się początkowo wydaje, niepełnosprawne "dziecko".

Ale od początku: Victor w dzieciństwie traci matkę i od tej pory prześladowa go marzenie, by pokonać śmierć. Prezentuje swoje obiecujące eksperymenty na, no cóż, świeżych trupach, czym stanowczo odpycha od siebie szacowne grono Królewskiego Stowarzyszenia Medycyny, które uznaje go za szarlatana.

Por fortuna, su pariente Henrich Harlander (interpretado por el siempre fenomenal Christoph Waltz) se interesa por su investigación y decide financiarla. Pronto se hace evidente que no lo hace desinteresadamente, y sus razones se resumen en el dicho: «Una noche con Venus, una vida con Mercurio». Mientras lucha por vencer a la muerte, los cadáveres se acumulan, literalmente. Una noche tormentosa, los restos de muchos hombres, cosidos entre sí (un procedimiento realizado con un efecto sorprendentemente estético), reciben una descarga eléctrica divina de millones de vatios y cobran vida. Aquí comienza la historia del Monstruo y su turbulenta lucha con el mundo humano.

La paleta de colores de las tomas también es interesante. Inicialmente parecen grises, sucias y sombrías. Más adelante en la película, aparece el vestido azul intenso de la cuñada de Víctor, sus guantes rojos de sangre (¿o quizás de forma natural?) y, luego, la pantalla se llena con el blanco infinito del Círculo Polar Ártico. Más allá de las tomas y las excelentes actuaciones, la película merece la pena por las conversaciones filosóficas entre los personajes, como aquella en la que la cuñada del protagonista lo acusa, siendo él un experto en anatomía humana, de malinterpretar el corazón.

Desde noviembre, «Frankenstein» está disponible en Netflix, junto con otras obras de Guillermo del Toro, incluyendo la ganadora del Óscar «Pinocho».

Ma jednak na tyle szczęścia, że spowinowacony z nim Henrich Harlander (grany przez jak zwykle fenomenalnego Christoph'a Waltza) zaczyna się interesować jego badaniami i postanawia je sfinansować. Jak się wkrótce okaże, nie robi tego bezinteresownie, a jego powody można opisać, cytując powiedzenie "Jedna noc z Wenus, całe życie z Merkurym". W trakcie pracy nad pokonaniem śmierci świeży trup ściele się gęsto, i to dosłownie. Pewnej burzliwej nocy zszyte razem części ciał wielu mężczyzn (operacja wykonana z zaskakująco estetycznym efektem) dostają boskiego kopniaka prądem o mocy milionów watów i ożywają. Tu zaczyna się historia Potwora i jego turbulentnych zmaganiań ze światem ludzi.

Interesująca jest też kolorystyka kadrów. Początkowo wydają się szare, brudne i ponure. W kolejnej części filmu pojawia się już intensywnie niebieska suknia szwagierka Victora, jego czerwone od krwi (a może naturalnie?) rękawiczki, by następnie ekran wypełniła bezkresna biel koła podbiegunowego. Poza kadrami i świetnymi kreacjami aktorskimi warto obejrzeć ten film dla jakże filozoficznych rozmów między bohaterami, choćby tej, w której szwagierka głównego bohatera zarzuca mu, specjaliście od anatomii człowieka, niezrozumienie serca.

Od listopada "Frankenstein" jest do obejrzenia na Netflixie, obok innych dzieł Guillermo del Toro, w tym Oscarowego "Pinokio".

T-SHIRTS

DÍA DE MUERTOS

WWW.KTRINES.COM

KTRINES

Day de Muertos

Luis Sepúlveda
Historia de una gaviota
y del gato que le enseñó a volar

***HISTORIA O MEWIE I KOCIE,
KTÓRY UCZYŁ JĄ LATAĆ***
LUIS SEPÚLVEDA

El libro "Historia de una gaviota y del gato que le enseñó a volar. Una novela para jóvenes de 8 a 88 años", escrito por Luis Sepúlveda, un autor chileno, trata de una amistad peculiar entre una gaviota y un gato. El gato, llamado Zorbas, encuentra a la gaviota al borde de la muerte. Ella está cubierta de petróleo y no tiene ninguna posibilidad de sobrevivir. Con su último aliento le pide ayuda para cuidar el huevo: su futura hija. Su último deseo: que el gato enseñe a su hija a volar. El gato y el huevo. El gato enseñando a un pájaro a volar. ¡Qué situación tan rara!

Luis Sepúlveda fue un escritor, cineasta y activista chileno. Después del golpe militar de 1973, estuvo encarcelado casi tres años por la dictadura de Pinochet. Abandonó su país y vivió en diferentes lugares, pasando sus últimos años en España. Como ecologista, colaboró con Greenpeace; por ejemplo, trabajó en sus barcos.

Su obra literaria abarca libros para niños, literatura para adultos, periodismo y guiones. En 1998, su libro Historia de una gaviota y del gato que le enseñó a volar fue adaptada al cine en forma de animación por el director italiano Enzo D'Alò. Sepúlveda dobló al personaje del Poeta, en italiano y en español. Ese mismo año, formó parte del jurado en la 55.ª edición del Festival Internacional de Cine de Venecia. Falleció a causa de la COVID-19 en 2020, en España.

Książka "Historia o mewie i kocie, który uczył ją latać: Dla dzieci od lat 8 do 88", napisana przez chilijskiego autora Luisa Sepúlvedę, opowiada o niezwyklej przyjaźni między mewą a kotem. Kot, o imieniu Zorbas, znajduje mewę na skraju śmierci. Jest ona pokryta ropą naftową i nie ma żadnych szans na przeżycie. Z ostatnim oddechem prosi go o pomoc w opiece nad jajkiem – swoją przyszłą córką. Jej ostatnie życzenie brzmi: aby kot nauczył jej córkę latać. Kot i jajko. Kot uczący ptaka latać. Co za dziwna sytuacja!

Luis Sepúlveda był chilijskim pisarzem, filmowcem i działaczem społecznym. Po zamachu stanu w 1973 roku przez niemal trzy lata był więziony przez dyktaturę Pinocheta. Opuścił swój kraj i mieszkał w różnych miejscach, a ostatnie lata życia spędził w Hiszpanii. Jako ekolog współpracował z organizacją Greenpeace, między innymi pływał na jej statkach.

Jego twórczość obejmuje książki dla dzieci, literaturę dla dorosłych, publicystykę oraz scenariusze filmowe. W 1998 roku jego książka Historia mewy i kota, który nauczył ją latać została zekranizowana w formie animacji przez włoskiego reżysera Enzo D'Alò. Sam Sepúlveda użyczył głosu postaci Poety, zarówno w wersji włoskiej, jak i hiszpańskiej. W tym samym roku był członkiem jury 55. Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Wenecji. Zmarł na COVID-19 w 2020 roku w Hiszpanii.

—Me ha alcanzado una marea negra. La peste negra. La maldición de los mares. Voy a morir —graznó quejumbrosa la gaviota.

—¿Morir? No digas eso. Estás cansada y sucia. Eso es todo. ¿Por qué no vuelas hasta el zoo? No está lejos de aquí y allí hay veterinarios que podrán ayudarte —maulló Zorbas.

—No puedo. Ha sido mi vuelo final —graznó la gaviota con voz casi inaudible, y cerró los ojos."

—Dosięła mnie czarna fala. Czarna zaraza. Przekleństwo mórz. Umrę — zaskrzeczała płacząco mewa.

—Umrzesz? Nie mów tak. Jesteś zmęczona i brudna. To wszystko. Może polecisz do zoo? To niedaleko, a tam są weterynarze, pomogą ci — zamiauczał Zorbas.

—Nie mogę. To był mój ostatni lot -załkała mewa ledwie słyszalnym głosem i zamknęła oczy."

Tłumaczenie na polski z wydania drugiego, Noir sur Blanc 2024
Tłumaczenie Maria Raczkiewicz-Śledziwska

¿Quién es un amigo? ¿Qué forma una familia?
¿Un gato y un pájaro pueden ser amigos o sus instintos los empujan a ser enemigos? El libro demuestra que la amistad es posible entre todas las especies. Los animales, los humanos, todas las criaturas tienen la capacidad de crear lazos de bondad y ayudarse mutuamente. A veces, una familia está formada por las personas o criaturas que uno elige. La decisión refuerza las conexiones. Zorbas pertenece a una familia de gatos, pero decide adoptar a la pajarita y tratarla como parte de esta familia.

“Muchos días pasó el gato grande, negro y gordo echado junto al huevo, protegiéndolo, acercándolo con toda la suavidad de sus patas peludas cada vez que un movimiento involuntario de su cuerpo lo alejaba un par de centímetros.”

Fot. Weronika Bazydło

Kim jest przyjaciel? Co tworzy rodzinę? Czy kot i ptak mogą zostać przyjaciółmi, czy ich instynkty każą im być wrogami? Książka pokazuje, że przyjaźń jest możliwa między wszystkimi gatunkami. Zwierzęta, ludzie – wszystkie istoty mają zdolność tworzenia więzi, okazywania dobroci i wzajemnej pomocy. Czasem rodzinę tworzą nie ci, z którymi łączą nas więzy krwi, lecz ci, których sami wybieramy. Decyzja ta umacnia relacje. Zorbas należy do kociej rodziny, ale postanawia zaopiekować się ptaszyną i traktować ją jak część własnego klanu.

“Wiele dni spędził duży, gruby i czarny kot na wysiadywaniu jaja, chroniąc je, przysuwając do siebie z całą delikatnością futrzanych łap, gdy tylko zdarzyło mu się niechcący odtrącić je o parę centymetrów.”

Fot. Weronika Bazydło

El libro también aborda el tema de la relación entre los humanos con el planeta. La gaviota murió porque estaba cubierta de petróleo. El impacto de la industria es devastador para el mundo de los animales. El autor destaca la importancia de darnos cuenta de cómo nosotros afectamos y contaminamos el planeta sin pensar en las consecuencias. Muestra que nuestro mundo no está tan lejos del de los animales. Todos habitamos el mismo lugar y debemos cuidarlo con respeto porque pertenecemos al mismo ecosistema.

“La mancha negra. La peste negra. Mientras esperaba el fatal desenlace, Kengah maldijo a los humanos.

—Pero no a todos. No debo ser injusta — graznó débilmente.

Muchas veces, desde la altura vio cómo grandes barcos petroleros aprovechaban los días de niebla costera para alejarse mar adentro a lavar sus tanques. Arrojaban al mar miles de litros de una sustancia espesa y pestilente que era arrastrada por las olas. Pero también vio que a veces unas pequeñas embarcaciones se acercaban a los barcos petroleros y les impedían el vaciado de los tanques. Por desgracia, aquellas naves adornadas con los colores del arco iris no llegaban siempre a tiempo a impedir el envenenamiento de los mares.”

La adaptacion italiana. Captura de pantalla de YouTube
Włoska ekranizacja. Zrzut ekranu z YouTube

Książka porusza również temat relacji ludzi z planetą. Mewa zginęła, ponieważ była pokryta ropą. Wpływ przemysłu jest katastrofalny dla świata zwierząt. Autor podkreśla, jak ważne jest, byśmy uświadomili sobie, że zanieczyszczamy planetę, nie myśląc o konsekwencjach. Pokazuje, że nasz świat nie różni się tak bardzo od świata zwierząt. Wszyscy zamieszkujemy to samo miejsce i powinniśmy dbać o nie z szacunkiem, ponieważ należymy do tego samego ekosystemu.

“Czarna plama. Czarna zaraza. Czekaając na fatalny koniec, Kenga przeklęła ludzi.

— Ale nie wszystkich. Nie mogę być niesprawiedliwa — jęknęła słabiutko.

Wiele razy z wysoka widziała z wysoka, jak olbrzymie tankowce, korzystając z przybrzeżnej mgły, płynęły w głąb morza, by tam oczyścić ładownię. Wylewały do wody tysiące litrów ohydnej lepkiej substancji, którą zabierały fale. Widziała też, jak małe stateczki podpływały do tankowców i nie pozwalały na ich opróżnianie. Niestety, te statki, ozdobione wszystkimi kolorami tęczy, nie zawsze przyplływały na czas, żeby zapobiec zatruciu morza.”

La historia narra temas cruciales: el coraje y la realización de los sueños. Zorbas, junto con otros gatos, hace todo lo posible por enseñar a la gaviota a volar. Se necesita valor. Los gatos no vuelan. No saben cómo. La tarea parece imposible. Al final, deciden pedir ayuda a un humano. En este momento, descubrimos que algunos humanos pueden entender la lengua de los gatos. Además, Zorbas entiende también la lengua humana. El valor y la determinación de Zorbas y los otros gatos los empujan hacia adelante. Las diferencias entre especies serán olvidadas. Tratan a la gaviota como a su propia familia y por eso se arriesgan a comunicarse con un hombre para ayudarla.

“Todos te queremos, Afortunada. Y te queremos porque eres una gaviota, una hermosa gaviota. No te hemos contradicho al escucharte graznar que eres un gato porque nos halaga que quieras ser como nosotros, pero eres diferente y nos gusta que seas diferente. No pudimos ayudar a tu madre pero a ti sí. Te hemos protegido desde que saliste del cascarón. Te hemos entregado todo nuestro cariño sin pensar jamás en hacer de ti un gato. Te queremos gaviota. Sentimos que también nos quieres, que somos tus amigos, tu familia, y es bueno que sepas que contigo aprendimos algo que nos llena de orgullo: aprendimos a apreciar, respetar y querer a un ser diferente. Es muy fácil aceptar y querer a los que son iguales a nosotros, pero hacerlo con alguien diferente es muy difícil y tú nos ayudaste a conseguirlo. Eres una gaviota y debes seguir tu destino de gaviota. Debes volar. Cuando lo consigas, Afortunada, te aseguro que serás feliz, y entonces tus sentimientos hacia nosotros y los nuestros hacia ti serán más intensos y bellos, porque será el cariño entre seres totalmente diferentes.”

Historia porusza również ważne tematy: odwagę i spełnianie marzeń. Zorbas wraz z innymi kotami robi wszystko, by nauczyć mewę latać. To wymaga odwagi. Koty nie latają. Nie wiedzą jak. Zadanie wydaje się niemożliwe. W końcu postanawiają poprosić o pomoc człowieka. W tym momencie odkrywamy, że niektórzy ludzie potrafią rozumieć język kotów. Co więcej, Zorbas rozumie również język ludzki. Odwaga i determinacja Zorbasa i innych kotów popychają ich naprzód. Różnice między gatunkami przestają mieć znaczenie. Traktują mewę jak własną rodzinę, dlatego ryzykują i zwracają się do człowieka, by jej pomóc.

“Wszyscy cię kochamy. A kochamy cię, ponieważ jesteś mewą, piękną mewą. Nie zaprzeczaliśmy, kiedy mówiłaś, że jesteś kotem, bo pochlebiało nam, że chcesz być taka jak my, ale jesteś inna i nie mamy nic przeciwko temu. Nie mogliśmy pomóc twojej matce, ale tobie możemy. Ochroniamy cię odkąd wyszłaś ze skorupki. Otaczamy miłością. Nigdy nie zamierzaliśmy zrobić z ciebie kota. Kochamy cię jako mewę. Czujemy, że też nas kochasz, jesteśmy twoimi przyjaciółmi, twoją rodziną. Chcę, byś wiedziała, że dzięki tobie osiągnęliśmy coś, z czego jesteśmy bardzo dumni: nauczyliśmy się cenić, szanować i kochać istotę różną od nas. Bardzo łatwo jest zaakceptować i pokochać kogoś takiego jak my, ale gdy mamy do czynienia z kimś odmiennym, przychodzi nam to znacznie trudniej. Ty jednak sprawiłaś, że zapomnieliśmy o dzielących nas różnicach. Jesteś mewą i musisz podążać szlakiem mew. Musisz latać. Kiedy ci się to uda, zapewniam cię, że będziesz szczęśliwa, a wtedy uczucia, którymi darzymy się nawzajem, staną się jeszcze mocniejsze i piękniejsze, bo będzie to miłość między zupełnie różnymi istotami.”

El libro es encantador, puro placer leerlo. Aunque sea un libro para jóvenes, su estilo es muy maduro y también nos hace reflexionar a los adultos. Nos enseña el valor de la amistad y la familia, el coraje y los sueños, las promesas y la responsabilidad. Muestra la importancia de cuidar nuestro planeta, el ambiente natural, el mundo de los animales, tanto grandes como pequeños. Todo se mezcla y tiene impacto. Cada pequeña criatura causa un impacto. Esa es la lección moral de la novela corta. Y si trabajamos juntos, podemos lograr y cambiar muchas cosas en el mundo.

Escrito por: **Weronika Bazydło**

Książka jest urocza – sama przyjemność czytania. Choć to książka młodzieżowa, jej styl jest bardzo dojrzały i skłania także dorosłych do refleksji. Uczy wartości przyjaźni i rodziny, odwagi i marzeń, dotrzymywania obietnic i odpowiedzialności. Pokazuje, jak ważna jest troska o naszą planetę, środowisko naturalne, świat zwierząt – zarówno tych dużych, jak i małych. Wszystko się łączy i wszystko ma znaczenie. Każda, nawet najmniejsza istota, wywiera wpływ. To właśnie moralne przesłanie tej krótkiej powieści. I jeśli będziemy współpracować, możemy osiągnąć i zmienić wiele rzeczy na świecie.

Autorka: **Weronika Bazydło**

T-SHIRTS

DÍA DE LOS MUERTOS

WWW.KTRINES.COM

KTRINES

RECOMENDACIÓN DE LA SEMANA

CHILE RECIBE RECONOCIMIENTO DEL NEW EARTH INTERNATIONAL FILM FESTIVAL CHILE OTRZYMUJE WYRÓŻNIENIE NEW EARTH INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

En un emotivo encuentro realizado en la Embajada de Chile, se concretó la entrega oficial del trofeo otorgado a la República de Chile como País Invitado de Honor en el New Earth International Film Festival (NEIFF) 2019 - el primer festival dedicado al medio ambiente en Polonia.

W siedzibie Ambasady Chile odbyło się oficjalne przekazanie trofeum przyznanego Chile jako Gościowi Honorowemu New Earth International Film Festival (NEIFF) 2019 - pierwszy festiwal poświęcony środowisku w Polsce.

EXPOSICIÓN DE ARTE CONTEMPORÁNEO PERUANO WYSTAWA WSPÓŁCZESNEJ SZTUKI PERUWIAŃSKIEJ

La exposición de arte contemporáneo peruano se lleva a cabo en la Galería Retroavanguardia de Varsovia y fue organizada en el marco de la tercera edición de la Exhibición de Arte Latinoamericano por la curadora Anna Kłós junto con la Embajada del Perú en Polonia.

Wystawa Współczesnej Sztuki Peruwiańskiej odbywa się w Galerii Retroavanguardia w Warszawie i została zorganizowana przez kuratorkę dr Annę Kłós wraz z Ambasadą Peru w Polsce w ramach III Wystawy Sztuki Latinoamerykańskiej.

LA CULTURA NOS HACE MÁS FELICES KULTURA NAS USZCZĘŚLIWIA

La gente que disfruta de la cultura es más feliz. Siente menos soledad y exclusión social.

Osoby aktywnie korzystające z kultury mają wyższe poczucie szczęścia. Rzadziej czują się samotne i wykluczone społecznie.

VISTULARTE

Siguenos en nuestras redes sociales.
Obserwuj nas w mediach społecznościowych.

www.vistularte.com

vistularte@gmail.com

